

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 6

KONKURENCA IN DRŽAVNE POMOČI

73

Republika Slovenija sprejema pravni red Evropske Unije za področje 6 - Konkurenca in državne pomoči v celoti in ne zahteva prehodnih obdobj ali izjem.

Pravna ureditev Republike Slovenije je delno usklajena s pravnim redom Evropske Unije. Prevzem pravnega reda Evropske Unije ne bo predstavljal večjih vsebinskih težav.

Republika Slovenija je delujoče tržno gospodarstvo, ki je v času od osamosvojitve, oziroma od začetka tranzicije, dosegla pomembne uspehe na področju gospodarskega razvoja. Ti se kažejo predvsem v relativno visoki in stabilni rasti BDP po letu 1992, znižanju letne ravni inflacije na 6.5% v letu 1998, dokaj uravnoteženem javnem financiranju in uravnoteženem tekočem računu plačilne bilance. Kljub navedenim uspehom, se Republika Slovenija še vedno nahaja v zahtevnem procesu prehoda v razvito tržno gospodarstvo. Pri uporabi 92. in 93. člena Rimske pogodbe zato Republika Slovenija pričakuje, da bodo ti posebni pogoji in potrebe ustrezno upoštevani in da bo v skladu z veljavnimi shemami in normami za dodeljevanje državnih pomoči v Evropski uniji, slednje lahko uporabljala tudi za reševanje preostalih perečih problemov prestrukturiranja gospodarstva. V gospodarstvu Republike Slovenije so, temelječ na analizah obstoječih razmer v gospodarstvu, trenutno najbolj pereči problemi prestrukturiranja predvsem v delovno intenzivnih dejavnostih (tekstilni in obutveni industriji) ter jeklarstvu. Republika Slovenija bo za navedene dejavnosti programe prestrukturiranja, ki bodo skladni z načeli delovanja pravnega reda Evropske unije in usklajeni s pristojnimi institucijami Evropske unije pripravila do 31.12. 1999. Hkrati Republika Slovenija pričakuje, da bo ob izvajanju omenjenih členov upoštevana tudi potreba po zmanjševanju zaostanka ravni gospodarske Republike Slovenije v primerjavi z državami članicami Evropske unije. Republika Slovenija se zaveda potrebe po vodenju politike

tudi na regionalni ravni. Regionalne preglednice (regional maps), bo pripravila in posredovala (usklajene po kriterijih za državne pomoči in strukturno politiko) najkasneje do predvidenega vstopa v EU.

Republika Slovenija bo zagotovila Uradu za varstvo konkurence ustrezen status, ga okrepila in mu zagotovila pogoje za delo. Hkrati bo usposobila tudi druge upravne (inšpekcijske) in sodne organe za dosledno izvajanje politike varstva konkurence. Republika Slovenija bo najkasneje do 30.06.1999 zagotovila pogoje za delo Komisije za nadzor državnih pomoči ter preko posebne službe v okviru Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, ki bo organizirana najkasneje do 30.06.1999, zagotovila kadrovske in finančne vire za izdelavo in vzdrževanje pregleda državnih pomoči, za ex ante in ex post nadzor državnih pomoči ter izdelavo poročil. Republika Slovenija bo poročilo o državnih pomočeh pripravila do 30.6.1999, sistem evidenc državnih pomoči pa vzpostavila najkasneje do 31.12.1999. Republika Slovenija bo že v obdobju pred vstopom v Evropsko Unijo na področju konkurence in državnih pomoči aktivno sodelovala s pristojnimi organi Evropske Unije, za kar bodo vzpostavljeni pogoji s sprejemom izvedbenih pravil na temelju 65. člena Evropskega sporazuma.

UTEMELJITEV

1. KONKURENCA

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Področje nadzora in preprečevanja omejevanja konkurence je v veljavni zakonodaji Republike Slovenije delno

usklajeno s pravnim redom Evropske Unije. Materialna določila, vsebovana v Zakonu o varstvu konkurence (Uradni list RS, št. 18/1993), ki se nanašajo na omejevanje konkurence (antitrust) so sicer v pretežni meri usklajena z določili 85. in 86. člena Rimske pogodbe, vendar pa so pomembne pomanjkljivosti navedenega zakona predvsem neustrezna preiskovalna pooblastila, delitev pristojnosti ter opredelitev relevantnega trga (tako za presojo zlorab prevladujočega položaja kot združitev). Zakon ne opredeljuje skupinskih izjem in ne vsebuje posebnih pravil za področje transporta.

Področje državnih monopolov komercialnega značaja ter podeljenih izključnih pravic, ki jih v pravnem redu Evropske Unije opredeljujejo določila 37. in 90. člena Rimske pogodbe, so v zakonu o varstvu konkurence okvirno urejena v 17. členu. Distribucija električne energije ima značaj nacionalnega monopola komercialnega značaja, medtem ko je skladno z določili 17. člena zakona o varstvu konkurence ter določil Zakona o gospodarskih javnih službah dovoljeno podeljevati koncesije na podlagi javnih razpisov brez omejitev.

Proces usklajevanja s pravnim redom EU

Republika Slovenija bo najkasneje do 30.6.1999 sprejela Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence, v istem letu, najkasneje do 30.12.1999, pa tudi ustrezne podzakonske akte (Uredba o skupinskih izjemah, Uredba o postopkih in pogojih določanja relevantnega trga, Uredba o notifikacijski obveznosti posamičnih izjem, Uredba o notifikaciji združitve), ki bodo omogočili izvajanje navedenega zakona. Vzporedno s sprejemom usklajene zakonodaje bo Republika Slovenija zagotovila usposabljanje upravnih in sodnih organov, tako da se bo zakon najkasneje do 31.12.2002, torej s predvidenim pristopom Republike Slovenije k Evropski Uniji, lahko v celoti izvajal in s tem zagotovil izvajanje enotne politike varstva konkurence, kot izhaja iz uporabe določil 85. in 86. člena Rimske pogodbe, vključno z ureditvijo v skladu z dopolnjeno EC Merger Regulation 4064/89 in posebnih pravil v transportnem sektorju. Tako bo nova konkurenčna zakonodaja v celoti usklajena s pravnim redom Evropske Unije.

Področje državnih monopolov komercialnega značaja in podeljenih izključnih pravic bo vsebinsko, skladno z določili 37. in 90. člena Rimske pogodbe, opredeljeval Zakon o državnem omejevanju konkurence, ki bo vseboval tudi določila o državnih pomočeh. Republika Slovenija bo navedeni zakon sprejela najkasneje do 31.12.1999 in zagotovila pogoje za njegovo izvajanje v celoti najkasneje do 31.12.2002.

Načrtovana zakonodaja s področja varstva konkurence bo jasno opredelila pristojnosti organov, predvsem Urada

za varstvo konkurence ter opredelila postopkovna pravila, skladno z določili EC Council Regulation 17/62.

Institucionalni okvir za izvajanje usklajene zakonodaje

Za dosledno izvajanje zakonodaje (obstoječe in novo sprejete) bo Republika Slovenija zagotovila ustrezne pogoje za delo neodvisnega Urada za varstvo konkurence. V ta namen obstoječi predlog zakona o preprečevanju omejevanja konkurence predvideva ustrezna pooblastila, predvsem v zvezi s preiskovalnimi dejanji ter izrekom sankcij, ter izločitve iz okvira ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Za delovanje Urada za varstvo konkurence bodo, glede na sklep Vlade Republike Slovenije z dne 12.11.1998, zagotovljene kadrovske okrepitve in ustrezna finančna sredstva. V času od sprejema zakonodaje s področja varstva konkurence do vstopa v Evropsko Unijo bo Republika Slovenija zagotovila strokovno usposobitev delavcev Urada za varstvo konkurence ter ostalih organov, ki neposredno sodelujejo v postopkih varstva konkurence, predvsem inšpekcijskih služb, državnega tožilstva in sodišč, na različne načine, predvsem v obliki specializiranih seminarjev, delavnic ter udeležbe v mednarodnih programih usposabljanja.

Republika Slovenija bo že v obdobju pred vstopom v Evropsko Unijo na področju konkurence aktivno sodelovala s pristojnimi organi Evropske Komisije. V ta namen je Vlada Republike Slovenije dne 21.1.1999 obravnavala in potrdila predlog Izvedbenih pravil na temelju 65. člena Evropskega sporazuma, dne 26.1.1999 pa soglašala, da Pridružitveni svet navedena pravila sprejme. Z uveljavitvijo Izvedbenih pravil bodo vzpostavljeni tudi formalni pogoji za aktivno sodelovanje na področju konkurence med Republiko Slovenijo in Evropsko Unijo.

Republika Slovenija za usposabljanje organov v okviru usklajevanja konkurence in državnih pomoči že aktivno uporablja nekatere oblike tehnične pomoči. Posebej velja izpostaviti horizontalni (multicountry) PHARE program za področje konkurence in državnih pomoči, namenjen usposabljanju uradnikov pridruženih držav (collective traineeship), bilateralne oblike tehničnih pomoči za področje konkurence in državnih pomoči (skupaj s Francijo, Švedsko in Dansko) ter specializirane programe OECD za področje varstva konkurence.

2. DRŽAVNE POMOČI

Stanje v slovenskem gospodarstvu

Republika Slovenija redno pripravlja analize stanja svojega gospodarstva. Iz njih je mogoče povzeti in s podatki tudi podkrepiti ključne značilnosti gospodarskega razvoja, ki so naslednje:

V devetdesetih letih gospodarski razvoj Slovenije označujejo tranzicijska depresija (začela se je že konec osemdesetih let), makroekonomska stabilizacija in prestrukturiranje. Tranzicijska depresija v Sloveniji ni bila povezana le s prehodom v tržno gospodarstvo, temveč dodatno tudi s problemi vzpostavljanja nove države, prehoda iz regionalnega v nacionalno gospodarstvo in izgube jugoslovanskega trga.

Republika Slovenija je v času od osamosvojitve oziroma od začetka tranzicije, dosegla pomembne uspehe, ki se kažejo v relativno visoki in stabilni rasti BDP po letu 1992, v znižanju povprečne letna stopnja inflacije z 201.3% v letu 1992 na 7.9% v letu 1998 (stopnja rasti v letu 1998 je bila 6.5%), v dokaj uravnoteženih javnih financah (deficit se je prvič pojavil šele v letu 1997 in to v relativno skromnem obsegu 1.1% BDP) in v praktično uravnoteženem tekočem računu plačilne bilance (v letu 1997 presežek v višini 36.6 mio USD in primanjkljaj v višini 5 mio USD v letu 1998).

Bruto domači proizvod je beležil negativne stopnje rasti od 1988 do 1992. V obdobju 1989-1992 se je realno zmanjšal za več kot 17%. V letu 1993 se je upadanje proizvodnje ustavilo in BDP se je realno povečal za 2.8%. Obdobje sorazmerno stabilne gospodarske rasti se nadaljuje vse do danes (po oceni 4% rast BDP v 1998). Kljub zadovoljivi dinamiki, so ob upoštevanju izhodiščnih razlik, stopnje rasti prenizke, da bi lahko govorili o bistvenem zmanjševanju zaostanka v gospodarski razvitosti za državami članicami Evropske unije. V letu 1997 je Slovenija, po podatkih EUROSTAT-a, dosegla 68% povprečne ravni bruto domačega proizvoda po kupni moči na prebivalca v državah Evropske unije. S 13,000 ECU BDP po kupni moči na prebivalca je sicer najbolj razvita med kandidatkami za vstop v EU, vendar še vedno nekoliko zaostaja tudi za najmanj razvitimi članicami EU: za Grčijo (13,100 ECU) in za Portugalsko (13,400 ECU).

V letu 1997 je Slovenija dosegla predosamosvojitveno raven BDP, vendar je struktura proizvodnje bistveno drugačna, kot je bila na začetku devetdesetih. Primerjava strukture dodane vrednosti po dejavnostih kaže, da se je prispevek industrijskih dejavnosti (rudarstva, predelovalnih dejavnosti in oskrbe z električno energijo, plinom in vodo) k ustvarjeni dodani vrednosti v razdobju 1991-1997 znižal s 40.8% na 32.1%, prispevek storitvenih dejavnosti pa povečal z 51.4% na 60.2%.

Leta 1990 je gospodarstvo Republike Slovenije kar okoli 62% vseh prodaj izven Slovenije realiziralo na trgih drugih republik nekdanje skupne države in le 38% na trgih drugih držav. Že leta 1993 je na trgih nekdanje Jugoslavije realiziralo le še okoli 15% celotnega izvoza. Velik del slovenskega izvoza se je preusmeril prav na trge držav Evropske unije, kjer Republika Slovenija danes izvažata slabi

dve tretjini celotnega izvoza. Kljub hitri in relativno uspešni preusmeritvi večine slovenskih podjetij na izvozne, predvsem trge Evropske unije, se številnim podjetjem to ni posrečilo ali vsaj ne v zadostni meri. To so predvsem podjetja, ki se zaradi problemov in izgub tudi še niso privatizirala in so zajeta v državnih programih prestrukturiranja. Med temi podjetji so tudi Slovenske železarne in precejšnje število podjetij iz delovno intenzivnih panog.

Kljub intenzivnosti procesov gospodarskih sprememb so za gospodarstvo Republike Slovenije še vedno značilni:

- a) relativno velik pomen neprivatne lastnine;
- b) nedokončani proces prestrukturiranja podjetij – obstajajo velike razlike v dobičkonosnosti, intenzivnosti investiranja in dodatnega zaposlovanja v prid novonastalih in tujih podjetij, ki imajo, za razliko od privatiziranih podjetij, že vzpostavljeno jasno lastniško strukturo.

Vse to priča, da lastništvo v Republiki Sloveniji še ne deluje povsem kot ustrezna vzpodbuda za prestrukturiranje (pomanjkanje strateških lastnikov kot aktivnih nosilcev prestrukturiranja podjetij) in da je slovensko gospodarstvo tudi v tem pogledu še vedno v tranziciji.

Slovenski podjetniški sektor kot celota v obdobju po osamosvojitvi nikoli ni posloval z dobičkom. Čeprav se je skupni poslovni izid gospodarskih družb v letu 1997 v primerjavi s preteklimi leti bistveno izboljšal, je bil še vedno negativen. V tem letu je z izgubo poslovalo še vedno kar 30,5% vseh gospodarskih družb. Rezultati poslovanja podjetniškega sektorja in likvidnostne težave tega sektorja kažejo, da prestrukturiranje podjetniškega sektorja še ni zaključeno, stanje v gospodarstvu pa še ni primerljivo s stanjem v razvitih tržnih gospodarstvih.

Slovenija, ki v osemdesetih letih praktično ni poznala nezaposlenosti, se zaradi tranzicije danes sooča z relativno visoko stopnjo brezposelnosti. Tako se danes registrirana stopnja brezposelnosti giblje okoli 14%, tista merjena z mednarodno primerljivimi kriteriji ILO pa med 7 in 8%.

V času tranzicije so se povečale tudi razlike med regijami po zaposlenosti in ekonomski moči regionalnega gospodarstva. S tega vidika so kot celota, upoštevajoč statistično definicijo regij, najbolj problematične predvsem pomurska, podravska, koroška, spodnje-posavska in zasavska regija. Zaradi močne prisotnosti problematičnih delovno intenzivnih panog in jeklarstva je potencialno problematična tudi gorenjska regija.

Problemi prestrukturiranja in neustrezne industrijske strukture so še posebej izrazito prisotni na področju tekstilne in obutvene dejavnosti ter jeklarstva.

- a) Jeklarstvo in ključne delovno intenzivne dejavnosti so regionalno precej skoncentrirane – železarstvo na Koroško in Gorenjsko, tekstilna industrija na Pomurje,

usnjarsko predelovalna industrija pa predvsem na Gorenjsko - zato bi njihovo prehitro odmiranje povzročilo probleme v teh regijah kot celoti. S tem bi prišlo do degradacije teh regij, do regionalne koncentracije socialnih problemov in ne nazadnje do povečanja potreb po sredstvih regionalnih skladov za te regije.

- b) Ključne delovno intenzivne dejavnosti so tudi socialno specifične, saj jih karakterizira specifična spolna (velik delež ženske delovne sile) in izobrazbena struktura (velik delež nižje kvalificirane delovne sile), zato bi njuno prehitro odmiranje še povečalo (regijsko skoncentrirane) socialne probleme predvsem že tako socialno najbolj ogroženih skupin prebivalstva (ženske, nizko izobražena delovna sila), ki ima izredno majhne možnosti zaposlitve. Vse to bi v končni instanci povečalo pritiske na sredstva socialne varnosti.
- c) Jeklarstvo ter ključne delovno intenzivne panoge so dejavnosti, ki so verjetno najbolj tipičen rezultat nekdanjega ekonomskega sistema ter jugoslovanske ekonomske politike in razvojne strategije (koncept zaprtega gospodarstva in uvozne substitucije). Bile so tradicionalno najbolj usmerjene na nekdanji jugoslovanski trg in jih je zato izguba tega trga tudi najbolj prizadela. Nenadnost te izgube je zelo zmanjšala manevrski prostor za prilagoditev novim pogojem, s tem pa povzročila negativne posledice, ki ob nekoliko daljšem prehodnem razdobju ne bi bile nujne.

V letu 1996 so slovenske predelovalne dejavnosti zaostajale za ravni dodane vrednosti na zaposlenega v istih dejavnostih v Evropski uniji za 2.5 - 5.1-krat. Največje razlike so v dejavnosti proizvodnje kovin.

Programi prestrukturiranja slovenskega gospodarstva

Republika Slovenija se še vedno nahaja v zahtevnem procesu prehoda v razvito tržno gospodarstvo. Republika Slovenija zato izvaja in bo do vstopa v Evropsko unijo izvajala obsežne programe prestrukturiranja obstoječe, tržnim razmeram in prosti konkurenci neprilagojene strukture gospodarstva. Za to uporablja različne načine dodeljevanja državnih pomoči, od takih, ki so v skladu z načeli dodeljevanja pomoči v Evropski uniji, do oblik dodeljevanja pomoči, ki v Evropski uniji načeloma niso dovoljene, kot so npr. pomoči za redno poslovanje. Slovenija bo programe, ki so povezani z neustreznimi oblikami dodeljevanja državne pomoči, postopno krčila in jih nadomeščala s programi, ki bodo skladni in usklajeni s pravili delovanja Evropske unije. Republika Slovenija bo tako do predvidenega pristopa k Evropski uniji, to je do 31.12.2002, državne pomoči v celoti dodeljevala v skladu s predpisi, standardi in načeli Evropske unije. V gospodarstvu Republike Slovenije so, temelječ na trenutnih analizah obstoječih razmer v gospodarstvu, najbolj pereči

problemi prestrukturiranja predvsem v delovno intenzivnih dejavnostih (tekstilni in obutveni industriji) ter v jeklarstvu.

Tekstilna in obutvena industrija sta za Slovenijo pomembni industrijski dejavnosti. Predstavljata 9% prihodka slovenske industrije, 19% zaposlenih (predvsem žensk) in blizu 12% izvoza. Obe dejavnosti zaostajata po bruto dodani vrednosti na zaposlenega, investicijski sposobnosti, kreditni sposobnosti, tehnološki opremljenosti in po znanju za primerljivimi podjetji v Evropski uniji. Ključna podjetja v teh panogah so še vedno potrebna prestrukturiranja. Republika Slovenija na podlagi posebnega programa, ki ga je Vlada republike Slovenije sprejela na svoji seji dne 30.07.1998 (program obsega obdobje do leta 2002) že pomaga pri prestrukturiranju obutvene industrije, analize pa kažejo tudi potrebo po prestrukturiranju tekstilne industrije. Republika Slovenija ocenjuje, da procesi prestrukturiranja do predvidenega vstopa v Evropsko unijo ne bodo končani. Zato želi, da se ob vstopu v Evropsko unijo pri notifikaciji pomoči za perspektivna podjetja obeh dejavnosti v okviru pravil Evropske unije za reševanje in prestrukturiranje v skladu s Community guidelines on state aid for rescuing and restructuring firms in difficulty (OJ C 368, z dne 23.12.1994) in drugimi izvedbenimi pravili ter pomoči za zaposlovanje v skladu s pravili Guidelines on aid to employment (OJ C 334, z dne 12.12.1995) in drugimi izvedbenimi pravili upošteva pomen in opisano stanje v obeh dejavnostih. Republika Slovenija pričakuje, da se bo za reševanje opisanih problemov lahko vključila tudi v veljavne mehanizme strukturne politike.

Sanacija slovenskih železarn poteka že od leta 1992. V preteklem letu je bil sprejet zakon o privatizaciji Slovenskih železarn d.d. (Uradni list RS, št. 13/98), ki predvideva dokončno sanacijo in privatizacijo družbe. Sanacija poteka tudi po posebnem programu, kjer pa predvidene državne pomoči niso skladne s pravnim redom za dodeljevanje državnih pomoči v Evropski uniji. Sanacija in privatizacija družbe bo predvidoma končana do predvidenega vstopa v Evropsko unijo, vendar pa do takrat ne bo mogoče sanirati in prodati vseh delov podjetij. Zato republika Slovenija pričakuje, da ji bo omogočeno dodeljevanje državnih pomoči po načelih in kriterijih, ki izhajajo iz obstoječih pravnih aktov (Community Decision No 2496/96/ECSC of 18. December 1996 establishing Community rules for State aid to the steel industry, OJ L 338, z dne 28.12.1996, p.42 in Framework for certain steel sectors not covered by the ECSC Treaty, OJ C 320, z dne 13.12.1988) tudi po predvidenem času vključitve Republike Slovenije v Evropsko unijo.

Republika Slovenija bo za navedene dejavnosti programe prestrukturiranja, ki bodo skladni z načeli delovanja pravnega reda Evropske unije in usklajeni s pristojnimi

institucijami Evropske unije pripravila do 31.12. 1999. Prehod iz sedanjih oblik pomoči na oblike, ki jih uporabljajo države Evropske unije bo za Republiko Slovenijo težka naloga. Republika Slovenija bo zato do 31.12.1999 pripravila tudi poseben program prilagoditve državnih pomoči.

Republika Slovenija ocenjuje, da tudi po predvidenem vstopu v Evropsko unijo nekatera pomembnejša slovenska podjetja še ne bodo dokončno prestrukturirana. Republika Slovenija pričakuje, da bo v skladu z veljavnimi shemami in normami za dodeljevanje državnih pomoči v Evropski uniji, slednje lahko uporabljala tudi za reševanje preostalih perečih problemov prestrukturiranja gospodarstva. Republika Slovenija bo še naprej skrbno spremljala dogajanja na ključnih gospodarskih trgih (slovenskem, trgu Evropske unije, svetovnem). Izhajajoč iz temeljnih ekonomskih in socialnih ciljev Republike Slovenije in Evropske unije bo, v skladu z veljavnimi načeli pravnega reda in po predhodnem usklajevanju s pristojnimi institucijami Evropske unije, po potrebi pripravila nove programe prestrukturiranja posameznih podjetij in dejavnosti gospodarstva ali dopolnjevala obstoječe.

Republika Slovenija nastopa na nivoju NUTS II kot celota in izpolnjuje kriterije dodeljevanja regionalnih državnih pomoči po členu 92(3)a Rimskega sporazuma. Na nivoju NUTS III ima opredeljene statistične regije in zanje zagotavlja podatke. Republika Slovenija že pripravlja institucionalno reorganizacijo in politiko pospeševanja razvoja manj razvitih območij (kar vključuje tudi pripravo regionalnih preglednic), kar bo v celoti uveljavila (usklajeno po kriterijih za dodeljevanje državnih pomoči in strukturno politiko) najkasneje do predvidenega vstopa v Evropsko unijo. Republika Slovenija pričakuje, da bodo ta vprašanja podrobneje obravnavana v okviru področja 21 - Regionalna politika in koordinacija strukturnih instrumentov.

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Zakonska ureditev Republike Slovenije je delno usklajena s pravnim redom EU. Evropski sporazum o pridružitvi v 65. členu določa specifično obveznost Republike Slovenije, da bo oblikovala in izvajala transparentno politiko državnih pomoči v skladu z določili 92. člena Rimske pogodbe.

V letu 1998 je Republika Slovenija sprejela zakon o ekonomskih conah (Uradni list RS, št. 45/98) po katerem so podjetja v coni, ki so izraziti izvozniki (15.člen – 51% prometa v ekonomski coni mora biti doseženo z izvozom proizvodov in storitev), deležna državnih pomoči preko davčnih oprostitev. Delovanje ekonomskih con je predvideno do 1.1.2010.

Proces usklajevanja s pravnim redom EU

Pravno podlago za ureditev področja državnih pomoči v skladu s pravnim redom evropske Unije bo zagotovil zgoraj omenjeni zakon o državnem omejevanju konkurence, v tistem delu, ki se bo nanašal na državne pomoči. Zakon bo sprejet najkasneje do 31.12. 1999 .

Republika Slovenija bo, zavedajoč se dejstva, da državne pomoči izvozu po pravnem redu Evropske unije niso dovoljene, iz Zakona o ekonomskih conah izločila kriterij o pretežni izvozni naravnosti podjetij. Državne pomoči bo preko ekonomskih con izvajala, kot element regionalne politike razvoja zlasti politike spodbujanja zaposlovanja v okviru regij ali migracijsko zaključenih območij, ki imajo nadpovprečno stopnjo brezposelnosti - Guidelines on national regional aid (98/C 74/06) po določilih, ki veljajo za člen 92(3)a, kamor je Slovenija kot celota po sedanjih izhodiščih tudi uvrščena.

77

Institucionalni okvir za implementacijo usklajene zakonodaje

Republika Slovenija se zaveda dejstva, da pri pripravi preglednih in celovitih evidenc kasni. Podatki na katerih so temeljile dosedanje odločitve, obstajajo ločeno po ministrstvih in doslej niso bili prikazani celovito in pregledno po enotni metodologiji. Republika Slovenija je trdno odločena, da zamujeno nadomesti.

Vlada Republike Slovenije je dne 8.10.1998 sprejela Sklep o ustanovitvi in nalogah komisije za spremljavo državnih pomoči. Komisija bo prevzela nalogo koordinacije dela med ustreznimi organi (ministrstvi oziroma DGIV). Imela bo nalogo koordinacije dela pri pripravi in izdelavi poročila in inventarja državnih pomoči, preverjanja skladnosti državnih pomoči (ex ante in ex post nadzor), predvsem pa izdajanja strokovnih mnenj, stališč in predlogov, ki se nanašajo na oblikovanje in izvajanje politike državnih pomoči. Navedeni sklep opredeljuje tudi dopustnost in notifikacijsko obveznost državnih pomoči skladno določilom 92. člena Rimske pogodbe. Komisija bo do uveljavitve Zakona o državnem omejevanju konkurence delovala na podlagi Poslovnika o delu, ki ga bo Vlada Republike Slovenije sprejela najkasneje do 31.3.1999.

Republika Slovenija bo preko posebne službe Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj zagotovila kadrovske in finančne pogoje za delo zgoraj omenjene komisije in sicer najkasneje do 30.06.1999. V okviru te službe se bodo opravljala vsa tehnična opravila za pripravo poročil in inventarja državnih pomoči. Do usposobitve komisije in njene strokovne službe, bo izdelavo poročila ter delnega inventarja državnih pomoči opravila posebna projektna skupina, v katero bodo vključeni tudi domači in tuji strokovnjaki. Začetek aktivnosti za pripravo evidenc

državnih pomoči in letnega poročila po predpisih Evropske unije, je stekel konec novembra 1998, ko je bila pripravljena Metodologija za pripravo okvirnih shem državnih pomoči Slovenije po predpisih Evropske unije, na podlagi katere so dajalci pomoči že posredovali okvirne podatke. V decembru 1998 je bilo pripravljeno izhodiščno gradivo za pripravo projekta. Poročilo bo izdelano do 30.06.1999, sistem evidenc pa bo vzpostavljen do 31.12.1999.

Poleg usposobitve službe za državne pomoči v okviru Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, bo Republika Slovenija ustrezno usposobila tudi ekipo sodnikov, ki se bodo ukvarjali z državnimi pomočmi in sodelovali z evropskim sodiščem (European Court of Justice).

78 Republika Slovenija bo že v obdobju pred vstopom v Evropsko Unijo na področju državnih pomoči aktivno sodelovala s pristojnimi organi Evropske Komisije. V ta namen je Vlada Republike Slovenije dne 21.1.1999 obravnavala in potrdila predlog Izvedbenih pravil na temelju 65.člena Evropskega sporazuma, dne 26.1.1999 pa soglašala, da Pridružitveni svet navedena pravila sprejme. Z uveljavitvijo Izvedbenih pravil bodo vzpostavljeni tudi formalni pogoji za aktivno sodelovanje na področju državnih pomoči med Republiko Slovenijo in Evropsko Unijo.

Republika Slovenija za usposabljanje organov za nadzor nad državnimi pomočmi že aktivno koristi tehnično pomoč. Posebej velja izpostaviti specializirani PHARE program (mikroprojekt COP 96 št.14.1.1.) za uvedbo nadzora nad državnimi pomočmi ter za usposobitev članov komisije za nadzor, TAIEX programe, preko katerih se predvsem prenašajo izkušnje na področju izdelave inventarja državnih pomoči ter bilateralne oblike tehničnih pomoči za področje državnih pomoči s Švedsko, Finsko in Nemčijo.

Priloga I TEHNIČNA POMOČ

Republika Slovenija pričakuje za prevzem, izvajanje in uveljavitev pravnega reda EU na področju konkurence in državnih pomoči tehnično pomoč v okviru TAIEX, programov PHARE in v okviru programov pomoči posameznih držav članic EU. Pri tem računa na različne oblike tehnične pomoči v procesu usklajevanja svojega pravnega reda s pravnim redom EU, kot tudi pri vzpostavljanju ustreznih ustanov za njegovo izvajanje in uveljavitev. Ob različnih oblikah tehnične pomoči računa na mehanizme tesnih povezav (twinning) obstoječih in novoustanovljenih institucij v Republiki Sloveniji z ustreznimi v državah članic EU.

Republika Slovenija je že doslej koristila tehnično pomoč pri usklajevanju konkurence in državne pomoči v okviru:

1. Horizontalnega PHARE programa za področje konkurence in državnih pomoči, ki obsega:

- usposabljanje uradnikov pridruženih držav članic,
- medsebojno sodelovanje uradov za varstvo konkurence pridruženih držav in DGVI;

2. Posebnega PHARE programa za uvedbo nadzora na državnimi pomočmi;
3. TAIEX programa za prenos izkušenj izdelave inventarja državnih pomoči;
4. Programov tehnične pomoči za področje konkurence in državnih pomoči v sodelovanju z Francijo, Švedsko in Dansko;
5. Posebnega programa OECD za področje varstva konkurence.

S ciljem uspešne krepitve institucij in administrativnih kapacitet za izvajanje pravnega reda EU bo Republika Slovenija še naprej potrebovala tehnično pomoč v okviru Urada za varstvo konkurence in posebne službe Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj.

